

Atskaite par dalību NFU pētījuma prezentācijā

Augu aizsardzības līdzekļu (AAL) lietošanas ierobežošanas ietekme uz Lielbritānijas lauksaimniecību

4. februāris 2015., Briselē

Latviju pārstāv Agnese Hauka un Agita Hauka (Latvijas Zemnieku federācija).

NFU - *National Farmers' Union of England and Wales*

Kopsavilkums

- LLKC ES birojā (Republikas lauk. 2, Rīga) pieejams pilns pētījuma „*Crop Production Technology: The effect of the Loss of Plant Protection Products on UK Agriculture and Horticulture and the wider economy*” teksts. Pētījumā detalizēti analizēta AAL pieejamības ietekme uz katras nozares attīstību Lielbritānijā.
- AAL – augu aizsardzības līdzekļi.
- Lielbritānijas lauksaimnieki ir satraukti, ka turpinoties līdzšinējai AAL aizliegšanas tendencei, vēl 87 (no 250 atļautajiem ALL) ir pakļauti riskam un 40 AAL (9 insekticīdi, 12 fungicīdi, 17 herbicīdi un 2 moluskicīdi) visdrīzāk tiks aizliegti tuvāko gadu laikā.
- AAL saraksta samazināšana tieši ietekmē lauksaimniecības nozares attīstību – vairāk sekmētu bioloģiskas lauksaimniecības attīstību, samazinātu konvencionāli audzētas produkcijas kvalitāti, veicinās pasīvu lauksaimniecisko darbību (vairāk ganības).
- Anglijā jau šobrīd lauksaimnieki kā vienu no sarežģīto zaļināšanas pasākumu ieviešanas izejām/risinājumiem saredz ilggadīgo zālāju paplašināšanu (A.Haukas atskaite par *Copa-Cogeca* darba grupu *Tiešmaksājumi un Zaļināšana* 27.01.2015).
- AAL saraksta samazināšanai ir ievērojama negatīva ekonomiskā ietekme:
 - Ievērojami samazināsies vietējās produkcijas apjomi – āboli, burkāni, saldēti zaļie zirnīši;
 - Varētu tikt zaudētas 44 tūkstoši darba vietas lauksaimniecības un pārtikas pārstrādes nozarē;
 - Lauksaimniecības piensums valsts IKP samazinātos par 1,6 miljrd.£ jeb 36%.
- Kopš 1992. gada ES lauksaimniecības produktivitāte samazinās.
- Atzīto AAL saraksta nepārtraukta samazināšana padara ES lauksaimniecību vēl nekonkurētspējīgāku pasaules tirgū, kur jau šobrīd tā ir ar pārāk augstām ražošanas izmaksām.
- Atļauto AAL saraksts tiek samazināts, kaut arī pēdējos gados ir būtiski palielinājušies noteikumi AAL izplatītājiem un lietotājiem, ir apmācības, ir kontroles, AAL tiek izstrādāti specifiski un efektīvi konkrētiem kultūraugiem, un lauksaimnieki ir atbildīgi.
- Lauksaimniecības nozarei ir nepieciešama izaugsme, ne recesija.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

*Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noslēgto līgumu, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.*

Diskusijas

Latvijas eksperte Marija Gailīte (biedrība „Latvijas Dārkopis”) pirms komandējuma informē: Latvijā, salīdzinājumā ar Lielbritāniju, atļauto AAL skaits jau sākotnēji ir bijis mazāks nekā Lielbritānijā. Atļauto ALL skaita samazināšana atstāj negatīvu ietekmi uz lauksaimniecības un dārkopības attīstību valstī. Diemžēl ALL uzņēmumi nav ieinteresēti investēt un patentēt jaunus AAL. Latvijā šobrīd miltrasas novēršanai ir viens AAL, pelēkās puves novēršanai – 3 ALL, kas ir nepietiekami.

Guy Smith (NFU priekšsēdētājs): Kā lauksaimnieki mēs zaudējam AAL, kas nepieciešami produkcijas ražošanai. Ja pēdējo piecu gadu laikā esam zaudējuši pusi no atļautajiem AAL, tas būtiski ierobežo lauksaimniecisko darbību.

Richard King (pētījuma autors): AAL nepieejamība sekmēs bioloģiskās lauksaimniecības attīstību, jo tiks zaudētas iespējas audzēt produkciju konvencionāli. Diemžēl bieži vien tas būs saistīts ar zemāku produkcijas kvalitāti, kas automātiski nozīmēs zemākas produkcijas pārdošanas cenas un mazākus ienākumus saimniecībām. Lielbritānijā (2009.-2013. gada vidējās cenas) AAL samazināšana samazinās saimniecības ienākumus par 20% un peļņu par 36%. Dārzu saknes un augļi samazināsies par 5-50%, ābolu audzēšana – 30%. *Agri-food* sektors veido 7% no ekonomikas un 13% no nodarbinātības. Pārtikas un dzērienu nozare dod 24,1 miljardus £ (IKP). Ja lauksaimniecības nozare kļūst mazāka, arī pārstrādes nozare samazināsies un tiks zaudētas 35-40 tūkstoši darba vietas, kā arī par 2,5 miljardiem £ samazināsies ieguldījums IKP. Pasaulē ir 842 miljoni cilvēku, kuri ciešs badu, bet Eiropai ir labas kvalitātes zemes, lai šo problēmu risinātu. AAL skaita samazināšanas gadījumā katru gadu Lielbritānijas IKP zaudēs 1,62 miljardus £.

David Caffall (AIC): šis ir specifisks Lielbritānijas pētījums. Lauksaimnieks un agronomi cenšas audzēt veselīgu pārtiku, ievērojot savstarpējās atbilstības prasības un nav pamata uzskatīt, ka lauksaimnieki AAL izmanto negodprātīgi.

Mike Hambly (lauksaimnieks, Lielbritānija): lauksaimniekiem ir atbildība nodrošināt ar pārtiku pasaules iedzīvotājus. Lai to nodrošinātu, mēs atbildīgi lietojam AAL. Lai lietotu AAL ir stingri noteikumi AAL izplatītājiem un lietotājiem, ir apmācības, ir kontroles un lauksaimnieki ir ļoti atbildīgi. Daudzos gadījumos kā lauksaimniekam man nav iespējas izvēlēties vispiemērotāko AAL, lai nodrošinātu kvalitatīvu produkciju. Lauksaimnieki ir nobažījušies par AAL saraksta nepārtrauktu samazināšanu, kas apgrūtina lauksaimniecisko darbību. 2008. un 2012. gadā bija ļoti slapja sezona un pelēkā puve radīja zaudējumus, bet tās novēršanai ir ierobežota AAL izvēle. Ir nepieciešams izmantot dažādu grupu AAL, jānodrošina AAL pieejamība lauksaimniekiem, kuri saimnieko teritorijās, kurās ir liels augsnes un atmosfēras mitrums. Liels izaicinājums ir eļļas augu audzēšana, jo tiem ir gan herbicīdu, gan nikotinoīdu lietošanas ierobežojumi. No lauksaimnieku perspektīvas, ir jādomā, kāda ir lēmumu ietekme uz aramzemē audzējamo produktu turpmāku audzēšanu. Mums visiem ir vajadzīga izaugsme, ne recesija lauksaimniecības nozarē, jo pasaulē pieprasījums pēc pārtikas palielinās.

Somija: AAL ierobežojums varētu samazināt ES graudaugu kopapjomu par 10%, kas ir 30 miljoni tonnu. Ko tas nozīmē pasaules tirgū? Kopš mēs esam iesaistījušies pasaules tirgū, mums ir pienākums ražot pārtiku pasaules tirgum. Vai mēs varam atļauties pieņemt tik nozīmīgu lēmumu tik īsā periodā, neapbrīnīot to ietekmi?

David Caffall (AIC): lemesls, kāpēc ir jādomā par graudaugiem, ir ļoti nozīmīgs, bet tas nekad nevar dominēt pār principiem, ka resursiem ir jābūt izmantotiem atbildīgi.

Nick van Westenholz: Skatoties uz produktivitātes samazināšanos ES lauksaimniecībā kopš 1992. gada, būtisks jautājums ir par to, kā ES lauksaimnieki var nodrošināt pasaules pieprasījumu pēc pārtikas. Vai ES pieņem izaicinājumu un sniedz ieguldījumu pārtikas nodrošinājumā? Nē, ES ieņem nogaidošu lomu un cer uz trešajām valstīm.

Guy Smith: Joprojām ir jautājums, cik pamatoti ir eksportēt ES augstas kvalitātes produktus uz trešajām valstīm, kurās ir zemāki kvalitātes standarti, un ES importēt zemākas kvalitātes produktus no trešajām valstīm?

Vācija: Pētījums parāda sekas politiskiem lēmumiem. Vācijā pagājušajā gadā bija akcija *Aizsargāt un pabarot augus*, kur savāca 50 tūkst. lauksaimnieku parakstus par nepieciešamiem un pieejamiem AAL. Ir iespējamās pozitīvas izmaiņas ES likumdošanā, ir bijušas cerīgas diskusijas par AAL likumdošanu, bet vēl nekāds rezultāts nav sasniegts. Ko var ES lauksaimnieki kopīgi darīt, lai virzītu lauksaimniekiem labvēlīgu likumdošanas jautājumu? – Jautājums ir, kā informēt patērētājus par šo problēmu un par to, ka importa kvalitāte ir zemāka nekā ES ražotai pārtikai. Patērētāji tik ātri nepamanīs graudaugu apjoma samazināšanos. Tikai sakot, ka pēc noteiktiem gadiem cilvēkiem nebūs pieejama maize vai kāds cits produkts no vietēji audzētiem produktiem, tikai tad iedzīvotāji ir gatavi diskusijai. Sabiedrības intereses veidošana un viņu iesaistīšanās viennozīmīgi ir vislielākais izaicinājums, risinot šo problēmu par AAL ietekmi uz lauksaimniecisko ražošanu.

Secinājumi/rekomendācijas:

1. Pirms tiek pieņemts lēmums par kāda AAL aizliegšanu, ir jāizvērtē tā ekonomiskā ietekme uz lauksaimniecības un ar to saistīto nozaru attīstību valstī.
2. Jāsekmē jaunu - efektīvāku un videi draudzīgāku AAL ražošanu.
3. Latvijas lauksaimniekiem kopīgi jārisina jautājumi par nepieciešajiem AAL lauksaimnieciskajā ražošanā, izvērtējot tos no ekonomiskā un vides aspekta.
4. Vajadzības gadījumā jāveic izmaiņas esošajā AAL sarakstā, sadarbībā ar VAAD un Eiropas Komisiju.

Agnese Hauka

Paraksts

Agita Hauka

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

*Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noslēgto līgumu, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.*